

Jaarverslag 2017 van Avifaunistische Kring Nederland (AKN)

1) Lustrum

Op 4 november 2017 bestaat de AKN 5 jaar en viert derhalve zijn eerste lustrum. Een positieve terugblik is op zijn plaats, vooral omdat we er aantoonbaar in geslaagd zijn niches te vinden waarin de AKN als nieuw avifaunistisch platform in Nederland bestaansrecht heeft. Voorlopig zijn dat twee niches: de Werkgroep Ornithologisch Erfgoed (zie punten 8 en 9) en het project Georgië (zie punt 10). In beide niches is krachtenbundeling door samenwerking met derden een cruciaal uitgangspunt. Een neveneffect van krachtenbundeling is dat daarmee de enige weg wordt bewandeld voor succesvolle fondsenwerving.

Afgeleide activiteiten zijn excursies en de jaarlijkse ALV

Bij afsluiting van de eerste vijf jaar van de AKN, is een korte vooruitblik op zijn plaats. Wij noemen twee zaken: verdergaande website ontwikkeling en focus op ons netwerk van contacten in de samenwerking met verschillende organisaties en personen.

2) Bestuurssamenstelling 2017

Voorzitter: Drs. J. F. (Frank) de Miranda
Secretaris: Dr. C. M. (Martin) Lok
Penningmeester: C. J. G. (Kees) Scharringa

3) Ledental en netwerk

Op 18-12-2017 tonden er 37 leden ingeschreven.

4) Ledenadministratie

Aanmeldingen, adreswijzigingen en opzeggingen bij voorkeur per email sturen naar AKNNOU@hotmail.com of anders per brief naar de secretaris: C.M. Lok, Vliegenvangerlaan 12, 2566RN, Den Haag.

5) Contributie

De contributie voor 2017 was 17 Euro per jaar en wordt voor 2018 niet verhoogd.

6) Missie

Zie Jaarverslag 2016

7) Huishoudelijk Reglement

Na vijf jaar was het zinvol om het Huishoudelijk Reglement op kleine onderdelen aan te passen aan de huidige praktijk. Het NOU-bestuur is hierover geïnformeerd. De actuele versie is voor leden en netwerkrelaties beschikbaar.

8) De Werkgroep Ornithologisch Erfgoed (WOE)

Voor een algemene toelichting zie jaarverslag 2016.

Specifieke zaken in 2017 zijn de volgende:

- a. De werkgroep heeft op 14 juni een geslaagd werkbezoek gebracht aan het Natuurhistorisch Museum Rotterdam voor informatieuitwisseling en het leggen van contacten (Kees Moeliker e.a.);
- b. Henriëtte Huijgens heeft mede namens de WOE haar werkzaamheden van een dag per week bij het Nederlands Fotomuseum voortgezet;
- c. Karien Lahaise (Naturalis) en Henriëtte Huijgens hebben op grond van hun professionele archiveringservaring samen een nuttige aanvulling geschreven bij het basisdocument over onze werkwijze. Die aanvulling betreft criteria archiefselectie en beeldselectie;
- d. In 2017 maakt de werkgroep een begin met 'vergadering op locatie', dit jaar bij Huub Oome thuis en een focus op regionaal archiefmateriaal in Zuid-Nederland. Regionalisering wordt een belangrijk aandachtspunt de komende jaren maar dit vereist ook beschikbare tijd van leden. In het kader van regionalisering zijn er inmiddels enkele contactpersonen voor individuele regio's. Voor Zeeland: Anton van Haperen, Peter Meininger en Eric Marteijs; voor Groningen: Egbert Boekema;
- e. De omvangrijke activiteit van Ed Veling bij het op orde brengen van het NOU-archief in het Stadsarchief Amsterdam, nadert afronding;
- f. Er is een start gemaakt om de archiefinformatie van de AKN op te nemen in het landelijke project ATHENA. Vooralsnog worden eerst gezamenlijk voorbeelden uitgewerkt om de gewenste aanpak scherp te krijgen;
- g. De werkgroep bereidt een publicatie voor over de resultaten van de werkgroep en streeft ernaar dit te publiceren in Limosa medio 2018;

9) Verbreding van Ornithologisch Erfgoed naar onze (voormalige) Overzeese Gebiedsdelen (OEVOG)

De intentie is beschreven in het jaarverslag 2016. Door het Prins Bernhard Cultuurfonds is op 11 oktober een subsidie (maximaal € 5.000) toegekend.

Dit jaar is een start gemaakt met het selectief digitaliseren van ruim 100 geluidscassettes en geluidsbanden van J.H. Becking met vogelgeluiden uit Indonesië. Zie voor een beschrijving van de activiteiten van Becking 'In de Ban van Vogels' (Voous 1995).

Na voltooiing van dit project zullen de geluidsbestanden met een beknopte beschrijving worden aangeboden aan Xeno-canto (www.xeno-canto.org). Hierdoor zijn ze voor alle geïnteresseerden beschikbaar.

Verder werd een grote collectie gebonden kopieën van brieven, manuscripten en artikelen in ontvangst genomen van J.H.J.M. Ribot. Deze collectie, die een belangrijke basis vormde voor de 'Field Guide to the Birds of Surinam' (Spaans, Ottema en Ribot 2016), zal worden aangeboden aan de Anton de Kom Universiteit van Suriname.

10) Project Georgië

Voor achtergrondinformatie, zie het jaarverslag 2016. Het bestuur van de Stichting DuGOF is inmiddels uitgebreid conform dat verslag. En de ANBI-status voor DuGOF is gerealiseerd.

In juni is door NL-BIF, de Nederlandse tak van het Global Biodiversity Fund GBIF, een kleine € 25.000,- aan DuGOF toegekend. Hierdoor is er voor nu en in de toekomst een partnership met NL-BIF. Dit jaar zullen alle data van tien jaar roofvogels tellen door Batumi Raptor Count (BRC) overgezet worden in GBIF zodat ze breed toegankelijk worden voor onderzoekers. De data van 2017 worden meegenomen. BRC krijgt door de subsidie dit jaar de gelegenheid om de data te analyseren en de resultaten daarvan vast te leggen in Bird Conservation International. Dan zal kunnen blijken hoe krachtig het monitoring instrument is voor het betrouwbaar schatten van populatietrends.

Inmiddels zijn er, mede door toedoen van onze activiteiten en die van BRC, twee successen in Georgië. Ten eerste is de Chorokhi Delta nu officieel erkend als een Birdlife IBA (Important Bird & Biodiversity Area). Ten tweede heeft het Ministry of Environment alle jacht in het gebied verboden. Vanzelfsprekend zijn we hier blij mee. Bovendien zal de aandacht die nu uitgaat naar de Chorokhi Delta benut kunnen worden om publiekelijk het bewustzijn voor natuurbehoud te vergroten. Op initiatief van de AKN overwogen we nu een innovatief project te starten samen met Erik van Ommen. Hij is bereid en enthousiast om samen met andere schilders impressies van de Chorokhi Delta te maken en daarmee te exposeren. De gedachte is dat hij het artistieke materiaal samen met de AKN, BRC, het Ministerie in Georgië, de Universiteit in Tbilisi en SABUKO omzet in een boek dat de basis legt voor natuureducatie in Georgië.

Voor onze activiteiten blijft veel inspanning nodig om fondsen te werven. Wij willen daar ook het bedrijfsleven bij betrekken. De Georgische Ambassade in Den Haag is hier behulpzaam bij in de sfeer van contacten.

Tenslotte is vermeldenswaard dat Paul Rutten slagvaardig heeft geholpen om voor DuGOF een website op te zetten <http://www.dugof.nl>

11) Excursieprogramma

Aan de tweedaagse jubileum-excursie van AKN naar Noord-Groningen en de Lauwersmeer op 26 en 27 augustus namen 19 leden en introducé's deel. De excursie langs de Groninger kust werd geleid door Prof. Egbert Boekema, voorzitter van de Vereniging Avifauna Groningen.

12) Algemene Leden Vergadering

Deze vond plaats op 4 november op het inmiddels vertrouwde adres Jan Verwey centrum te Noordwijk, met dank aan Jelle van Dijk voor de bemiddeling en de organisatie ter plaatse. Er waren 16 deelnemers en twee sprekers.

George Sangster: Waarom vogelsystematiek na 250 jaar nog steeds niet 'af' is.

George, die nu al 20 jaar actief is in de CSNA, geeft aan dat er sinds de CSNA-publicatie van ongeveer acht jaar geleden in ARDEA veel is veranderd. De veelheid aan verschillende 'concepten' is omgevormd tot een integrale benadering, aangeduid als integrated

taxonomy. Dat heeft de toekomst. Steeds weer nieuwe informatie kan nog lange tijd zorgen voor aanpassingen en nieuwe informatie is ook nog geen garantie dat interpretatieverschillen direct de wereld uit zijn. George verwacht dat er vooral in de hogere taxa nog grote veranderingen komen. Maar ook de positie van ondersoorten verdient meer aandacht dan mogelijk is in een overzicht van een uur. Bernard bracht dit terecht naar voren in de discussie. Wellicht iets voor later. Intrigerend is de “haaievin”-curve, een prachtige beeldvorming van splitten en (corrigerend) lumpen op de tijdas van de twintigste eeuw. De lezing van George maakte duidelijk dat communicatie over nieuwe ontwikkelingen in vogelsystematiek zinvol is op een regelmatige basis, zowel voor professionele onderzoekers als voor geïnteresseerde amateurs en natuurbeschermers. Wellicht kan de AKN daar een (bescheiden) rol in blijven spelen. Tenslotte zou niet alleen de DBA maar ook de AKN het toejuichen als de NL-lijst meer in overeenstemming wordt gebracht met de internationale lijsten.

Wouter Vansteelant: Patronen in de omvang en timing van roofvogeltrek langs de oostelijke Zwarte Zee - inzichten na 10 jaar Batumi Raptor Count.

Allereerst iets over de aanleiding. Wouter is mede-oprichter van de BRC en het ‘wetenschappelijk geweten’ over de monitoring van roofvogeltrek bij Batumi. Binnen BRC is een lang gekoesterde wens om de tot nu toe verkregen data te analyseren en aan de hand van de resultaten te beslissen hoe verder te gaan. Krachtenbundeling met de AKN in de stichting DuGOF heeft dit jaar geleid tot een ‘partnership’ relatie met NL-BIF en subsidie om analyse en publicatie mogelijk te maken. Inmiddels is de analyse vrijwel afgerond en de bevindingen komen naar voren in deze lezing.

Wouter geeft allereerst inzicht in het strakke, goed doordachte protocol. Een protocol met als uitgangspunt een zo volledig mogelijk overzicht en het doel om voor “priority species” een zo nauwkeurig mogelijk jaartotaal te bepalen: dagelijkse telling in afgebakende uren tussen 17 augustus en 17 oktober, met strikte regels hoe dubbeltelling voorkomen wordt. Interessant om te zien hoe dit protocol afwijkt van de aanpak sinds 1972 van de Zeevogel Werkgroep (ZWG). Wouter geeft aan dat van begin af aan gebruik is gemaakt van technieken om softwarematig de data te toetsen en zo nodig te bewerken om ze gereed te maken voor analyse. Interessant is de invloed van bijzondere weersomstandigheden en het traceren van lokale trekwegen. De conclusies moeten nog uitgeschreven worden maar zijn op hoofdlijn: (1) voortschrijdend inzicht in de wereldpopulatie van de ‘priority species’, (2) stijgende trend in aantal Zwarte Wouwen, (3) stabiele aantallen voor de andere soorten, (4) voortschrijdend inzicht in ecologische aspecten tijdens de trek.